

Dosarul nr. 2ra-709/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. E. Badan-Melnic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Danilov, I. Cotruță, I. Secrieru)

DECIZIE

25 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenari

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

examinând în ședință publică recursurile declarate de Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja și Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco împotriva lui Ștefan Gațcan, Margaretei Gațcan și Societății pe Acțiuni „Extramed” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco și apelul declarat de Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja și menținută hotărârea din 4 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care acțiunea a fost admisă parțial și hotărârea suplimentară din 3 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care a fost admisă parțial cererea lui Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja și încasate din contul lui Valentin Percic în beneficiul lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cheltuielile de asistență juridică

constată:

La 15 decembrie 2017, Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ștefan Gațcan, Margaretei Gațcan și SA „Extramed” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 4 iulie 2008, între el, în calitate de împrumutător și soții Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, cu aplicarea ștampilei SA „Extramed”, în calitate de împrumutați, a fost încheiat un contract de împrumut

sub formă de recipisă, potrivit căruia dânsul a transmis, iar Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan au primit suma de 30 000 de euro, asumându-și obligația de a restitui suma datoriei în termen de 3 luni, până la 4 octombrie 2008, care însă nu au executat obligațiile asumate.

A precizat că în condițiile contractului a fost stipulat că în caz de neîntoarcere a sumei, se lasă în gaj bunul imobil din mun. XXXXX str. XXXXX ap. X.

A specificat că potrivit mențiunilor indicate pe partea verso a originalului recipisei din 4 octombrie 2008, eliberate de Margareta Gațcan și Ștefan Gațcan, au fost restituite următoarele sume: la 18 martie 2009 a fost restituită suma de 3 000 de euro, la 24 aprilie 2009 - 5 000 de euro, în anul 2009 - 10 000 de dolari SUA, care potrivit cursului valutar la 1 decembrie 2009, constituie echivalentul a 119 300 de lei sau 6 844,52 de euro, în anul 2014 - 500 dolari SUA, care potrivit cursului valutar la 1 decembrie 2014, constituie echivalentul a 7 715 lei sau 405,41 euro, 30 000 de lei, care potrivit cursului valutar la 1 decembrie 2014, constituie echivalentul a 1 576,45 de euro, în anul 2015 - 200 de dolari SUA, care potrivit cursului valutar la 1 decembrie 2015, constituie echivalentul a 3 964 de lei sau 184,28 de euro, 21 000 de lei, care potrivit cursului valutar la 1 decembrie 2015, constituie echivalentul a 976,29 de euro, în anul 2016 - 12 000 de lei, care potrivit cursului valutar la 1 decembrie 2016, constituie echivalentul a 564,44 de euro.

Așadar, familia Gațcan a restituit în mod benevol suma de 18 551,39 de euro, înregistrând o restanță la restituirea împrumutului în mărime de 11 448,61 de euro, care nu a fost achitată până la momentul actual.

A comunicat că, deoarece ultima achitare a avut loc la 5 noiembrie 2016, prin cererea prealabilă, expediată prin intermediul oficiului poștal, a solicitat achitarea datoriei în mod benevol.

A menționat că la expirarea termenului scadenței convenit și stipulat în recipisă, părțile nu au restituit suma restantă în mărime de 11 448,61 de euro cu titlu de datorie, încălcând grosolan obligațiunile asumate și ignorând prevederile contractuale ce se exprimă prin eschivarea de la executarea obligațiilor de rambursare a sumei de bani, astfel, în conformitate cu prevederile art. 617 alin. (2) lit. a) Cod civil, se consideră în întârziere privind restituirea datoriei, urmând a fi obligați să achite dobânda de întârziere în mărime totală de 17 719 de euro.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 20, 46 din Constituția RM, art. 14, 572, 585, 602, 617 alin. (2) lit. a), 619, 867 alin. (1), 871 alin. (1), 872 alin. (2) Cod civil, art. 2, 4, 38 alin. (2), 75, 80, 81, 84, 785 alin. (4), 89, 90, 94, 121, 166, 167, 174-178, 185 CPC, art. 3 pct. 1) lit. a) din Legea taxei de stat, Recomandării nr. 22 a Curții Supreme de Justiție.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea în mod solidar de la Ștefan Gațcan, Margareta Gațcan și SA „Extramed” în beneficiul lui a datoriei în mărime de 11 445,61 de euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 15 882 de euro și a cheltuielilor de judecată în mărime de 17 720 de lei cu titlu de taxă de stat la depunerea acțiunii și a sumei de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea din 4 martie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasată în mod solidar din contul lui Ștefan Gațcan și a Margaretei Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic suma de 11 448,61 de euro, în baza datoriei născute din contractul de împrumut din 4 iulie 2008, suma de 6 704,31 de lei pentru compensarea cheltuielilor de plată a taxei de stat și suma de 2 000 de lei pentru compensarea cheltuielilor de asistență juridică

În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin hotărârea suplimentară din 3 mai 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, corectată prin încheierea din 4 iunie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, a fost admisă parțial cererea lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

A fost încasată din contul lui Valentin Percic în beneficiul lui Ștefan Gațcan suma de 1 050 de lei și în beneficiul Margaretei Gațcan suma de 1 050 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de compensare a cheltuielilor de asistență juridică.

La 24 octombrie 2019, odată cu depunerea cererii de apel, Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco a depus cerere de majorare a cerințelor acțiunii în temeiul art. 372 alin. (3) CPC, prin care a solicitat suplimentar încasarea în mod solidar de la Ștefan Gațcan, Margareta Gațcan și SA „Extramed” în beneficiul lui a sumei de 832,98 de euro cu titlu de dobândă de întârziere calculată pentru perioada 4 martie 2019 – 21 octombrie 2019 și a taxei de stat în mărime de 484 de lei.

Prin decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco și apelul declarat de Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja, menținută hotărârea și hotărârea suplimentară a primei instanțe.

La 24 februarie 2020, Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja au declarat recurs împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii, precum și încasarea din contul intimatului în beneficiul lor a cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel și instanța de recurs ce țin de achitarea taxei de stat.

În motivarea recursului au invocat dezacordul cu actele judecătorești recurate, deoarece atât prima instanță, cât și instanța de apel au admis ca probă întru prelungirea ca termen de executare a recipisei, un înscris efectuat de mână, fără careva trimiteri sau legături în genere de recipisa din cauză, fapt inadmisibil și lipsit de logică.

Așadar, instanțele de judecată ierarhic inferioare au ignorat solicitarea lor în cadrul procesului civil din prima instanță și anume, să dispună emiterea unei încheieri în conformitate cu prevederile art. 186¹ alin. (1) CPC.

Au evidențiat că împrumutul în mărime de 30 000 de euro la 4 iulie 2008, confirmat printr-o recipisă întocmită de către Margareta Gațcan și semnată de către dânsii, unde este văzut cu ochiul liber diferența recipisei care are evidențiat antetul cu datele de informație a centrului medical „Extramed” și că există posibilitatea să efectuezi careva înscrieri suplimentare pe versoul acesteia, unde avea existența achitărilor la care face trimitere intimatul, cât și instanțele de judecată, însă la materialele cauzei apare o hârtie de proastă calitate care nu corespunde celor menționate și anume, legătura de fapt cu recipisa din cauză.

Au subliniat că atât în prima instanță, cât și la Curtea de Apel au declarat că, în conformitate cu art. 267 Cod Civil, în redacția anterioară, termenul general de prescripție a fost încălcat de către intimat, deoarece obligația de executare a recipisei a fost până la 4 octombrie 2008 și nicidecum la înaintarea cererii prelabile din 11 octombrie 2016 sau înregistrării cererii de chemare în judecată din 15 decembrie 2017.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare greșit au apreciat că termenul de prescripție nu este încălcat de către intimat, deoarece înscrisul întocmit de către Margareta Gațcan nu are legătură cauzală cu recipisa din 4 iulie 2008 și anume, lipsește mențiunea sau conexiunea, că dânsa efectua achitări bănești din împrumutul obținut la 4 iulie 2008 împreună cu recurentul Ștefan Gațcan.

Au reiterat că recipisa confirmă relațiile contractuale între Valentin Percic, Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, iar înscrisul anexat de către intimat, într-o stare dezastroasă, nu confirmă nicio recunoaștere a datoriei din partea nimănui din cei menționați, deoarece în înscrisul dat fac parte doar două părți fizice și anume, Valentin Percic și Margareta Gațcan, care au încheiat obligațiile de primire - predare la 5 noiembrie 2016, prin confirmarea de către Valentin Percic a primirii sumelor și aplicării literei „Z” peste tot posibilul, fapt ce confirmă încheierea a careva relații materiale sau contractuale între aceștia.

Au considerat că prima instanță a încălcat grosolan prevederile art. 186¹ CPC și a examinat în fond până la pronunțarea hotărârii, fără a se expune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs în privința termenului de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de către ei.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au dat apreciere și au susținut, din propria inițiativă, faptul că achitățile efectuate de către Margareta Gațcan constituie în mod cert legătura cu recipisa din 4 iulie 2008, fapt inadmisibil, deoarece instanța de judecată nu poate din propria sa inițiativă să facă legătura sau conexiunea unor două înscrieri diferite, cu conținuturi diferite și în care lipsește orice susținere sau legătură de text între acestea.

Recurentul Ștefan Gațcan nu face deloc parte din înscrisul anexat de către Valentin Percic, înscrisul nu conține careva date care să confirme legătura dintre împrumutul luat de către dânsii la 4 iulie 2008 și sumele primite de către intimat de la Margareta Gațcan în anii 2009 - 2016, cu încheierea relațiilor dintre aceștia la 5 noiembrie 2016.

Au menționat că nu este clar care este totuși explicația motivată a instanței de apel în determinarea motivată în privința constatării legăturii înscrisului cu contractul de împrumut/recipientă care este cu totul diferită una față de alta, sau Curtea de Apel s-a condus de motivarea primei instanțe și alte argumente suplimentare nu a avut, dat fiind faptul că în realitate fără nevoia antrenării unui expert, este văzut cu ochiul liber de către orice persoană că înscrisul anexat nu are nicio legătură cauzală cu contractual de împrumut/recipientă din anul 2008.

La fel, au considerat inadmisibil să fie admisă spre continuitatea relațiilor contractuale între dâșii și intimat, motivând că, careva înscrisuri care să confirme stingerea datoriei nu au fost prezentate de către ei și astfel considerând temeinicia înscrisului anexat, ca fiind legătura continuității relațiilor contractuale între părți, or legătura în înscrisul anexat este doare între Margareta Gațcan și Valentin Percic și nicidecum a tuturor părților din recipientă.

Așadar, instanța de recurs urmează să constate cu certitudine că contractul de împrumut/recipientă din cauză a fost întocmită la 4 iulie 2008 de către Margareta Gațcan și Ștefan Gațcan cu aplicarea ștampilei centrului medical „Extramed” pentru a confirma relația contractuală pe un suport de hârtie, pe partea 1 fiind aplicat antetul cu datele centrului medical și înscrisul întru confirmarea împrumutului de 30 000 de euro, iar pe partea a doua, adică versoul acesteia neexistând careva mențiuni sau înscrisuri întru recepționarea anumitor sume din împrumutul acordat între părți.

Iar a doua probă și anume, înscrisul anexat de către intimat, confirmă recepționarea unor sume din împrumut de la Margareta Gațcan din anul 2009, după care alte sume din împrumut de la Margareta Gațcan din luna mai 2015 până în luna mai 2016, unde la sfârșit Margareta Gațcan și-a asumat angajamentul să întoarcă suma de 5 000 de euro în termen de câteva luni, ca la 5 noiembrie 2016, Valentin Percic a confirmat recepționarea cu succes a sumelor indicate în înscris și a aplicat în prezența ei litera „Z” peste tot pentru a elucida careva acțiuni de înscriere suplimentară pe înscrisul efectuat de aceștia.

La 13 martie 2020, prin intermediul Oficiului Poștal, Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco a declarat recurs împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, casarea hotărârii suplimentare a primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală, nefondată, neîntemeiată și care contravine prevederilor normelor de drept procesual și normelor de drept material.

A remarcat că potrivit condițiilor contractului, intimații și-au asumat expres obligația de a restitui suma datoriei în termen de 3 luni, până la 4 octombrie 2008, iar potrivit prevederilor art. 617 alin. (2) Cod civil (în redacția până la 1 martie 2019), nu este necesară somația în cazul în care este stabilită data calendaristică pentru executarea obligației.

Totodată, a reiterat că la materialele dosarului sunt anexate copiile cererilor prealabile și dovada expedierii, inclusiv răspunsul lui Ștefan Gațcan în formă scrisă la cererea prealabilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 14 ianuarie 2020, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 213 vol. I), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurenți la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 24 februarie 2020 și respectiv, la 13 martie 2020 în termenul legal.

Audiind reprezentantul recurenților Valentin Percic, avocatul Svetlana Chirilenco și reprezentantul recurenților Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, avocatul Alexandru Canja, studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând în partea casată o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, Valentin Percic înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Ștefan Gațcan, Margaretei Gațcan și SA „Extramed”, a solicitat încasarea în mod solidar de la Ștefan Gațcan, Margareta Gațcan și SA „Extramed” în beneficiul lui a datoriei în mărime de 11 445,61 de euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 15 882 de euro și a cheltuielilor de judecată în mărime de 17 720 de lei cu titlu de taxă de stat la depunerea acțiunii și a sumei de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță, prin hotărârea din 4 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a admis acțiunea parțial și a încasat în mod solidar din contul lui Ștefan Gațcan și a Margaretei Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic suma de 11 448,61 de euro, în baza datoriei născute din contractul de împrumut din 4 iulie 2008, suma de 6 704,31 de lei pentru compensarea cheltuielilor de plată a taxei de stat și suma de 2 000 de lei pentru

compensarea cheltuielilor de asistență juridică În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Iar prin hotărârea suplimentară din 3 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, corectată prin încheierea din 4 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă parțial cererea lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică și încasată din contul lui Valentin Percic în beneficiul lui Ștefan Gațcan suma de 1 050 de lei și în beneficiul Margaretei Gațcan suma de 1 050 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de compensare a cheltuielilor de asistență juridică.

Este cert și faptul că la 24 octombrie 2019, odată cu depunerea cererii de apel, Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco a depus cerere de majorare a cerințelor acțiunii în temeiul prevederilor art. 372 alin. (3) CPC, prin care a solicitat suplimentar încasarea în mod solidar de la Ștefan Gațcan, Margareta Gațcan și SA „Extramed” în beneficiul lui a sumei de 832,98 de euro cu titlu de dobândă de întârziere calculată pentru perioada 4 martie 2019 – 21 octombrie 2019 și a taxei de stat în mărime de 484 de lei.

Judecând apelurile declarate de către Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco, Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja, instanța de apel a respins apelurile și a menținut hotărârea și hotărârea suplimentară a primei instanțe.

La adoptarea unei asemenea soluții, instanțele de judecată ierarhic inferioare au concluzionat că la data de 4 iulie 2008, Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan au luat cu împrumut de la Valentin Percic mijloace bănești în sumă de 30000 de euro, însă Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan au restituit în total suma de 18 551,39 de euro, înregistrând o restanță la restituirea împrumutului în mărime de 11 448,61 de euro, care nu a fost achitată până la momentul actual.

Prin urmare, instanțele de judecată ierarhic inferioare au ajuns la concluzia de a încasa datoria în mărime de 11 448,61 de euro, conform contractului de împrumut, or Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan nu au prezentat careva înscrieri care să confirme stingerea datoriei.

În același timp, instanțele de judecată ierarhic inferioare au menționat că pârâții nu au fost puși în întârziere, astfel, Valentin Percic nu poate pretinde încasarea dobânzii de întârziere.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârilor instanțelor judecătorești inferioare, în raport cu criticele formulate în cererile de recurs și materialul probator, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că concluzia primei instanțe, cât și a instanței de apel în partea admiterii acțiunii cu privire la încasarea datoriei este întemeiată și legală.

Astfel, pe parcursul examinării cauzei s-a constatat că la 4 iulie 2008, Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan au luat cu împrumut de la Valentin Percic mijloace bănești în sumă de 30 000 de euro, pe un termen de 3 luni, în acest sens fiind întocmită o recipisă (f. d. 66).

Conform art. 867 alin. (1) Cod civil, în vigoare la acel moment, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Aici, instanța de recurs notează că încheierea contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat de părți (împrumutat și împrumutător), care să conțină informația despre părțile contractului de împrumut și despre suma concretă a împrumutului.

Drept urmare, recipisa din 4 iulie 2008, confirmă încheierea contractului de împrumut între Ștefan Gațcan, Margareta Gațcan și Valentin Percic, or, aceasta conține informații atât despre părțile contractului de împrumut, cât și despre suma concretă a împrumutului.

Potrivit art. 871 alin. (1) Cod civil, în vigoare la acel moment, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract.

Raportând la caz aceste prevederi legale în coroborare cu dispozițiile art. 572 alin. (1) și (2) Cod civil, în vigoare la acel moment, care statuează că temeiul executării rezidă în existența unei obligații, iar obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit, instanța de recurs relevă drept justă concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare că Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan nu și-au onorat pe deplin obligația și nu au restituit suma împrumutată în mod integral.

Or, din conținutul recipisei anexate la dosar, semnată de către Valentin Percic și Margareta Gațcan, se evidențiază că a fost restituită doar suma de 18 551,39 de euro din suma împrumutului și anume: la data de 18 martie 2019 a fost restituită suma de 3000 de euro, la data de 24 aprilie 2009 suma de 5000 de euro, în anul 2009 suma de 10000 de dolari SUA (echivalentul a 6844,52 de euro, potrivit cursului valutar la data de 1 decembrie 2009), în anul 2014 sumele de 500 de dolari SUA (echivalentul a 405,41 de euro, potrivit cursului valutar la data de 1 decembrie 2014) și 30 000 de lei (echivalentul a 1576,45 de euro, potrivit cursului valutar la data de 1 decembrie 2014), în anul 2015 suma de 200 de dolari SUA (echivalentul a 184,28 de euro, potrivit cursului valutar la data de 1 decembrie 2015) și suma de 21000 de lei (echivalentul a 976,29 de euro, potrivit cursului valutar la data de 1 decembrie 2015), în anul 2016 suma de 12 000 de lei (echivalentul a 564,44 de euro, potrivit cursului valutar la data de 1 decembrie 2016) (f. d. 66 verso).

Ca urmare, având în vedere că de către Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan nu au fost prezentate alte probe justificative, care ar confirma restituirea împrumutului acordat de către Valentin Percic în volum deplin, instanțele de judecată ierarhic inferioare întemeiat au ajuns la concluzia de încasare în mod solidar de la Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic a datoriei restante în sumă de 11448,61 de euro.

Răspunderea solidară a lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan se confirmă în speță, la fel, prin recipisa din 4 iulie 2008 care poartă un caracter solidar, aceștia luând suma împrumută de la Valentin Percic, ca membri ai familiei.

Așadar, conform prevederilor art. 530 Cod civil, în vigoare la acel moment, dacă doi sau mai mulți debitori datorează o prestație în așa fel încât fiecare este dator să efectueze întreaga prestație, iar creditorul poate pretinde fiecăruia din debitori executarea, atunci debitorii sunt legați solidar.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare just au eliberat SA „Extramed” de la răspunderea materială, întrucât faptul că recipisa din 4 iulie 2008 a fost scrisă pe blancheta SA „Extramed” și aplicată ștampila SA „Extramed”, din conținutul recipisei se oglindește indubitabil că împrumutul de 30 000 de euro, a fost luat de la Valentin Percic de către membrii familia Ștefan și Margareta Gațcan, care s-au obligat în caz de neîntoarcere a sumei, de a lăsa în gaj apartamentul nr. X din str. XXXXX mun. XXXXX, astfel, nefiind instituite careva raporturi contractuale de împrumut dintre SA „Extramed” și Valentin Percic.

Instanța de recurs va respinge ca lipsită de suport critica recurențelor Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan din recurs precum că instanțele de judecată ierarhic inferioare au admis ca probă întru prelungirea ca termen de executare a recipisei, un înscris efectuat de mână, fără careva trimiteri la recipisa din 4 iulie 2008.

Or, deși recurenții Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan insistă că aceste sume au fost restituite de către Margareta Gațcan pe un alt contract, prin care ultima ar fi luat cu împrumut de la Valentin Percic suma de 10 000 de euro, din înscrisurile cu privire la restituirea sumelor lui Valentin Percic anexate în original la fila dosarului 65 verso, Valentin Percic a primit pe parcursul anilor 2009-2016 de la Margareta Gațcan sume de bani în mărime totală de 18 551,39 de euro.

Ca urmare, este evident că suma restituită prin înscrisurile susmenționate depășește cu mult suma de 10 000 de euro, iar acest fapt indică direct la legătura cauzală a acestor înscrisuri cu recipisa din 4 iulie 2008.

Mai cu seamă că Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan nu au adus în speță alte probe care ar confirma existența altor raporturi de împrumut, decât cele în baza contractului din 4 iulie 2008 prezentat de către Valentin Percic.

Nu mai puțin important în speță, este de menționat și faptul că în cererea de recurs Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan și-au schimbat poziția susținută în ședințele de judecată a primei instanțe și instanței de apel, menționând deja că Valentin Percic prin înscrisul de la fila dosarului 65 verso, confirmă executarea integrală a restituirii împrumutului, inclusiv restanța de 5000 de euro, astfel, suma împrumutului fiind restituită integral.

Contrar acestor susțineri, instanța de recurs remarcă că înscrisurile în original de la fila dosarului 65 verso, denotă restituirea sumei împrumutului doar în mărime de 18 551,39 de euro, fiind cert că mențiunea lui Valentin Percic de pe aceeași filă că a primit sumele indicate la data de 5 noiembrie 2016, se referă la cele 12 000 de lei, concretizare care a avut la bază mențiunea efectuată pe aceeași filă de către Margareta Gațcan, precum că dânsa a transmis sumele sus indicate de bani.

Or, deja sub această mențiune Margareta Gațcan a indicat că se obligă ca în termen de 3 luni să întoarcă suma de 5000 de euro.

Astfel fiind, respectivele constatări resping ca neîntemeiat și argumentul lui Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan din recurs precum că, cererea de chemare în

judecată a fost depusă de către Valentin Percic cu expirarea termenului de prescripție extinctivă de 3 ani de adresare în judecată.

Astfel, conform art. 267 alin. (1) Cod civil, în vigoare la acel moment, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Potrivit art. 272 alin. (1) și (9) Cod civil, în vigoare la acel moment, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Când este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestații neexecutate.

Iar conform art. 277 alin. (1) lit. b) Cod civil, în vigoare la acel moment, cursul prescripției extinctive se întrerupe în cazul în care debitorul săvârșește acțiuni din care rezultă că recunoaște datoria.

Așadar, în interpretarea corectă a normei de drept enunțate, este de înțeles că temeiurile de întrerupere a termenului de prescripție sunt exhaustive și nu se supun unei interpretări extensive. Or, instanța la soluționarea cererii părții cu privire la expirarea termenului de prescripție, aplică regulile de întrerupere a prescripției cu condiția existenței în dosar a probelor suficiente care demonstrează faptul întreruperii cursului dat și în fiecare caz să stabilească când concret au fost săvârșite acțiuni de recunoaștere a datoriei.

La acțiuni de recunoaștere a datoriei, în scopul întreruperii curgerii termenului de prescripție pot fi atribuite și achitarea de către debitor sau cu acordul creditorului de o altă persoană a sumei datoriei de bază. În toate cazurile de recunoaștere a datoriei, curgerea termenului de prescripție se reîncepe de fiecare dată pentru un termen nou, din momentul săvârșirii de către debitor a acțiunilor indicate.

Coroborând dispozițiile normelor citate supra la circumstanțele speței, instanța de recurs constată că deoarece Margareta Gațcan, prin recipisa în original de la fila dosarului 65 verso, a efectuat achitări pe parcursul anilor 2009-2016, ce rezultă din raportul de împrumut apărut între Ștefan Gațcan, Margareta Gațcan și Valentin Percic în temeiul recipisei din 4 iulie 2008, prin prisma art. 277 alin. (1) lit. b) Cod civil, în vigoare la acel moment, termenul de prescripție extinctivă, a fost întrerupt.

Ca consecință, instanțele de judecată ierarhic inferioare corect au stabilit că, deoarece ultima achitare efectuată de către Margareta Gațcan, a avut loc în anul 2016, cererea de chemare în judecată a lui Valentin Percic depusă la data de 15 decembrie 2017, se consideră a fi în interiorul termenului de prescripție de 3 ani prevăzut de lege.

În acest context, instanța de recurs va respinge și alegațiile lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan din recurs precum că prima instanță a încălcat prevederile art. 186¹ CPC și nu s-a expus printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs în privința termenului de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de către ei.

Și asta deoarece, contrar argumentelor recurenților, instanța de recurs remarcă că cererea de chemare în judecată a lui Valentin Percic a fost depusă în instanța de judecată la data de 15 decembrie 2017, ca urmare, până la operarea modificărilor prevederilor Codului de procedură civilă prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 17 din 5 aprilie 2018, în vigoare din 1 iunie 2018, prin care au fost introduse prevederile art. 186¹ CPC care reglementează excepția de tardivitate și modul de invocare a acesteia în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.

Mai cu seamă că în speță, termenul de prescripție extinctivă a fost invocat de către Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, numai la data de 17 octombrie 2018, când faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare în prima instanță era deja depășită.

Față de cele expuse, instanța de recurs reține ca întemeiată soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare cu privire la temeinicia cerinței lui Valentin Percic cu privire la încasarea în mod solidar de la Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan a datoriei în mărime de 18551,39 de euro.

Sub un alt aspect, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție atestă ca fiind neîntemeiată soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare de respingere a cerinței lui Valentin Percic cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, reținând în acest sens că Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan nu au fost puși în întârziere de către Valentin Percic, precum și faptul imposibilității determinării certe a datei în care s-au efectuat plățile de rambursare a împrumutului conform înscrisului de la fila dosarului 65 verso.

În susținerea acestei concluzii instanța de recurs va reține că prin înscrisul de la fila dosarului 65 verso se desprinde că Margareta Gațcan a efectuat achitări a sumei împrumutului în sumă de 18551,39 de euro în perioada anilor 2009, 2014, 2015 și 2016 fără a fi indicat în concret ziua și luna efectuării acestor achitări.

În același timp, constatând că din conținutul aceluiași înscris de la fila dosarului 65 verso Valentin Percic a menționat că a primit ultimele sume la data de 5 noiembrie 2016, iar Margareta Gațcan s-a obligat în termen de 3 luni să întoarcă o altă parte din împrumut, în sumă de 5000 de euro, nu era necesar ca Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan să fie puși în întârziere de către Valentin Percic pentru a solicita dobânda de întârziere, după cum greșit au indicat instanțele de judecată ierarhic inferioare, acest termen urmând a fi calculat din momentul expirării celor 3 luni, adică din 6 februarie 2017.

Drept urmare, instanța de recurs consideră ca neîntemeiată solicitarea lui Valentin Percic din cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada 29 ianuarie 2015 – 1 noiembrie 2017, în circumstanțele sus enunțate, încasarea dobânzii de întârziere de la Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan în folosul lui Valentin Percic urmând a fi pentru perioada 6 februarie 2017 - 1 noiembrie 2017.

În acest context, incidente speței sunt prevederile art. 872 alin. (1) Cod civil, în vigoare la acel moment, potrivit cărora în cazul în care împrumutatul nu restituie

în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobânda în mărimea prevăzută la art. 619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Iar art. 619 alin. (1) și (2) Cod civil, în vigoare la acel moment, prevede că obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Prin prisma acestor prevederi legale, instanța de recurs conchide necesar de a admite parțial cerința lui Valentin Percic cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și de a încasa în mod solidar de la Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic dobânda de întârziere pentru perioada 6 februarie 2017 – 1 noiembrie 2017 în sumă de 1 462,29 de euro.

În același timp, este de menționat și faptul că odată cu depunerea cererii de apel, la 24 octombrie 2019, Valentin Percic în temeiul art. 372 alin. (3) CPC, a solicitat încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada de după emiterea hotărârii primei instanțe și anume 4 martie 2019 – 21 octombrie 2019, în sumă de 832,98 de euro.

Astfel, în conformitate cu art. 372 alin. (3) CPC, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Se pot cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărârii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

Raportând cadrul legislativ enunțat la circumstanțele speței, instanța de recurs conchide ca fiind întemeiată cerința lui Valentin Percic cu privire la încasarea în mod solidar de la Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic a sumei de 832,98 de euro cu titlu de dobândă de întârziere, pentru perioada 4 martie 2019 – 21 octombrie 2019, care urmează a fi admisă.

În conformitate cu dispozițiile art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Prin prisma acestor prevederi legale, instanța de recurs ajunge la concluzia de a încasa în mod solidar din contul lui Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic, cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat achitată de către Valentin Percic la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 17 720 de lei și la depunerea cererii de apel în sumă de 484 de lei, confirmate prin ordinul de încasare a numerarului nr. A862-9000 din 8 decembrie 2017 și ordinul de încasare a numerarului nr. 11 din 23 octombrie 2019 (f. d. 1, 162).

Totodată, în conformitate cu dispozițiile art. 96 alin. (1), (1¹) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost

reale, necesare și rezonabile.

Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Drept urmare, instanța de recurs consideră necesar de a încasa în mod solidar din contul lui Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic, suma de 8000 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată de către avocatul Svetlana Chirilenco, confirmate prin bonul de plată seria PL din 17 octombrie 2018, acestea fiind considerate ca necesare și rezonabile pentru acordarea asistenței juridice în prezentul litigiu (f. d. 80).

În susținerea acestei opinii se va reține și jurisprudența CtEDO (cauza Iatridis contra Greciei) care constată că la determinarea cheltuielilor și plăților de rambursare reclamate, instanța apreciază dacă aceste cheltuieli au fost reale, necesare și rezonabile referitor la mărimea lor, numărul orelor de muncă a reprezentantului, precum și tariful aplicat per oră.

Sintetizând cele reliefate supra, instanța de recurs denotă netemeinicia hotărârii suplimentare a primei instanțe din 3 mai 2019, prin care au fost încasate în contul lui Valentin Percic în beneficiul lui Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1050 de lei, pentru fiecare, fapt ce impune casarea acesteia.

În acest sens se va reține că anume pârâții Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan sunt acei care până în final, prezintă partea căzută din pretenții, astfel încât în speță în privința acestora nu au fost îndeplinite condițiile art. 96 CPC.

Pentru motivele expuse, având în vedere faptul că circumstanțele cauzei au fost stabilite pe deplin de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, nefiind necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de către Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja, de a admite recursul declarat de Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco, de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și anume, în partea prin care a fost respinsă cerința lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și în partea prin care a fost respinsă cerința lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, și de a emite în această parte o nouă hotărâre prin care cerința lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea dobânzii de întârziere de admis parțial și de a încasa în mod solidar din contul lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic dobânda de întârziere pentru perioada 6 februarie 2017 – 1 noiembrie 2017 în sumă de 1 462,29 de euro, convertiți în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești și dobânda de întârziere pentru perioada 4 martie 2019 – 21 octombrie 2019 în sumă de 832,98 de euro, convertiți în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești, în rest cerința lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea dobânzii de întârziere a respinge; de a

admite parțial cerința lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și a încasa în mod solidar din contul lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic cheltuielile de judecată în sumă totală de 26 204 de lei, în rest cerința cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată de a o respinge.

În rest, decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 4 martie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, se mențin.

La fel, instanța de recurs va casa integral și hotărârea suplimentară din 3 mai 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru și va pronunța o nouă hotărâre prin care a respinge cererea lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan, reprezentați de avocatul Alexandru Canja.

Se admite recursul declarat de Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco.

Se casează parțial decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și parțial hotărârea din 4 martie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco împotriva lui Ștefan Gațcan, Margaretei Gațcan și Societății pe Acțiuni „Extramed” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și anume, în partea prin care a fost respinsă cerința lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și în partea cerinței lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și se emite în această parte o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cerința lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea dobânzii de întârziere.

Se încasează în mod solidar din contul lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic dobânda de întârziere pentru perioada 6 februarie 2017 – 1 noiembrie 2017 în sumă de 1 462 (una mie patru sute șaiszeci și doi) de euro, 29 cenți convertiți în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești.

Se încasează în mod solidar din contul lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic dobânda de întârziere pentru perioada 4 martie 2019 – 21 octombrie 2019 în sumă de 832 (opt sute treizeci și doi) de euro, 98 cenți, convertiți în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești.

În rest, cerința lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, se respinge.

Se admite parțial cerința lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează în mod solidar din contul lui Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan în beneficiul lui Valentin Percic suma de 26 204 (douăzeci și șase de mii două sute patru) de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

În rest, cerința lui Valentin Percic împotriva lui Ștefan Gațcan și Margaretei Gațcan cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, se respinge.

În rest, decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 4 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, se mențin.

Se casează integral hotărârea suplimentară din 3 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valentin Percic, reprezentat de avocatul Svetlana Chirilenco împotriva lui Ștefan Gațcan, Margaretei Gațcan și Societății pe Acțiuni „Extramed” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și se pronunță o nouă hotărâre prin care se respinge cererea de lui Ștefan Gațcan și Margareta Gațcan reprezentați de avocatul Alexandru Canja cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenari

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Nicolae Craiu